

Språktimmen

Scen: Gubben som ser ut som en hötorgsmålning av fiskaren, men vitt skägg, pipa, sydväst, brun oljerock och blå halsduk sitter hukad framför en gammal transistorradio och lyssnar koncentrerat på sjörapporten. Gumman, som ser ut som hon kommit direkt från Whistlers målning "Arrangemang i svart och grått: Konstnärens moder", sitter i en stol bredvid och virkar.

Radion: Tyska bukten, nordost 8-13 m/s, sakta avtagande, morgon bitti 5-8, god sikt, Fiskebankarna nordost, 5-8, i natt nordväst, mest god sikt, Skagerak först nordost 5 men i eftermiddag växlande senare ikväll sydväst då 7-11, god sikt, Kattegatt, nordväst 3-7, kommande kväll sydväst 7-11 god sikt... *När sjörapporten är slut knäpper Gubben av radion och lutar sig tillbaka.*

Gumman: Jag förstår inte varför du ska envisas med att lyssna på sjörapporten. Vad det kan det vara bra för? Vi bor ju mitt inne i skogen långt från havet?

Gubben: Ja, men jag tycker det känns tryggt på något sätt. Rösten är rytmisk och suggestiv. Det är nästa som poesi.

Gumman: Poesi? Vad är det för struntprat! Du förstår väl inte ens vad de säger? Det är lika obegripligt för dig som ekonominyheterna. Skulle man byta ut dem skulle du inte märka någon skillnad.

Gubbe: Begripa och begripa. Jag tycker om det har sagt, sen om jag begriper det eller inte spelar väl ingen roll. Det finns väl ändå inget hav här eller hur?

Gumman: Det är ju det jag säger. Varför lyssna på något som du inte behöver?

Gubben: Men jag har ju alltid gjort det. Det är en vana, det känns tryggt tycker jag.

De sitter tysta en stund

Gumman: Jag träffade förresten Andersson nere vid affären. Han kom gående med en lite mopsig sak som bara bjäbbade. Jag tål inte hundar sa jag till honom när han kom mot mig. Ja, men inte behöver Frida var rädd för lilla Toker. Han är så snäll så. Gör ingen fluga förnär. Det bryr jag mig inte om sa jag. Jag tål inte hundar. Men Frida lilla, vad är det för fel på hundar, de är ju trevliga och trogna djur? Hör du dåligt, människa. Jag tål dem inte! Du behöver inte blir arg för det. Men vad är det du inte gillar med hundar? Jag bara undrar. Jag nyser av dem, sa jag. Jasså du är allergisk mot hundar, varför sa du inte det med en gång. Det sa jag ju, jag sa ju att jag inte tål dem. Jo, men jag trodde att Frida menade att hon inte tyckte om hundar. Det gör jag inte heller, jag tål dem inte, de är ena otäcka djur. Fulla med loppor och så bits dem. Då blev han tyst och gick bara sin väg. Tror du han blev förnärad?

Gubbe: Jag träffade också Andersson nere vid affären, sonen alltså. Han kom sparkande på en spark, han hade inte ens en sparkdräkt på sig utan sparkade näck. Då sa jag åt honom att på bilen där borta sitter det däck, och på sparken din finns det sparkdäck, men själv så sparkar du ju omkring näck. Vet du vad han svarade på det?

Gumman: Nä, hur skulle jag kunna veta det.

Gubben: Då sa han bättre näck än väck som dig tjocka gubbe!

Gumman: Det var väl bra fräckt sagt?

Gubben: Men ganska listigt tycker jag. Du ska se att han blir kommunalpolitiker som far sin.

Gumman: Men du är ju inte speciellt tjock. Vad menade han med det?

Gubben: Menade och menade, jag tyckte det var finurligt sagt. Jag visste inte ens vad jag skulle svara på det. Utan stod där som ett fån.

Gumman: Det gör du ju alltid oavsett om man frågar vad klockan är, eller vad det ska bli för väder.

De sitter tysta en stund.

Gubben: Man kanske skulle gå och se till båten.

Gumman: Varför då? Den ligger väl bra där den ligger. Vad kan hända med den?

Gubben: Ja, men det är ju något jag brukar göra varje kväll.

Gumman: Men det regnar ju ute. Det kan väl vänta tills i morgon?

Gubbe: Ja det kan väl det, det brukar det kunna göra.

Gumman: Hur länge är det sedan du köpte båten nu?

Gubben: 37 år.

Gumman: Jag förstår inte vad du tänkte på. Köpa en båt när man bor mitt i skogen, det är ju flera mil till närmaste sjö. Det hade varit bättre om vi använt pengarna till en bröllopsresa istället.

Gubben: Ja, men jag tycker om båtar. Det är en speciell känsla att äga en båt.

Gumman: Men den ligger ju bara där bakom uthuset och ruttnar sönder.

Gubben: Vad spelar det för roll? Det finns ju ändå ingen sjö här runt omkring så det spelar väl ingen roll om den inte går att använda den eller hur?

Gumman: Det är ju det jag säger. Varför köpte du den för då?

Gubben: Jag ville ha en båt, och det var en bra båt och priset var inte dåligt heller.

Gumman: Ja, priset kan man inte säga något om. Det var ju ett bra köp, men jag kan ändå inte förstå vad du tänkte på när du köpte den.

Gubben: Att jag ville ha en båt, annars skulle jag väl inte ha köpt den?

Det ringer på ytterdörren.

Gumman: Ska du inte öppna?

Gubben: Det är ändå ingen där, det är säkert bara något elektriskt fel på ringklockan.

Det knackar på dörren.

Gumman: Ska du inte öppna?

Gubben: Det är säkert bara vinden som bankar på dörren.

Någon ropar - Hallå! Är det någon hemma!

Gumman: Ska du inte öppna?

Gubben: Det är nog borta hos grannen de ropar.

Gumman reser sig.

Gumman: Om du inte ville öppna dörren kan du väl bara säga det.

Gumman går ut i hallen och öppnar dörren. När hon kommer tillbaka har hon herr och fru Svensson med sig. De ser precis ut som paret i Grant Woods målning "American Gothic" med högaffeln och allt.

Gumman: Titta vilka som kommer på besök. Det är våra grannar herr och fru Svensson.

Hr Svensson: Vi tog med oss högaffeln.

Gubben: Jag ser det.

Fr Svensson: Vi hittade den när vi städade förrådet i går.

Gumman: Vad trevligt för er.

Fr Svensson: Vi tänkte lämna tillbaka den.

Gubben: Jasså?

Hr Svensson: Ni har väl saknat den kan jag tänka?

Gubben: Nej.

Fr Svensson: Men nu får ni tillbaka den.

Gumman: Varför då?

Hr Svensson: Det är er högaffeln förstås.

Gubben: Den är inte vår.

Fr Svensson: Inte? Är ni säker.

Hr Svensson: Det måste ha varit minst tjugo år sedan jag lånade den. Det var när vi flyttade in huset. Sen har jag glömt bort den. Det var först igår när vi

städade ur förrådet som vi hittade den. Den stod långts bak i hörnet gömd bakom ett par blå hängselbyxor.

Gubben: Det kommer jag ihåg. Det är mina byxor.

Hr Svensson: Är du säker?

Gubben: Säker som natt och dag. Jag lånade ut dem till dig i samma veva som högaffeln.

Fr Svensson: Då är det er högaffel ändå.

Gubben: Nej, min hade rött handtag, den här har brunt.

Gumman: Är du säker? Den hade väl blått handtag?

Hr Svensson: Men vems är den här då?

Gubben: Det vet jag inte. Ni hittade ingen annan högaffel?

Fr Svensson: Tyvärr, det här var den enda vi hittade.

Gubben: Byxorna. Vad har ni gjort med dem.

Hr Svensson: Ähh...byxorna...

Fr Svensson: Vi brände upp dem. Förlåt oss men de var alldeles möjliga.

Gumman: Lika bra det. Du har blivit för tjock, de skulle ändå inte passa dig längre.

Hr Svensson: Med det är ändå förargligt det där med högaffeln. Undra vart den tog vägen? Ni vill inte ha den här ändå, det är ju en bra högaffel, även om det är fel färg.

Gubben: Har vi varit utan högaffel i tjugo år så kan jag vänta några år till. Den kanske dyker upp någon gång.

Gubben ser på klockan. Ursäkta mig lite jag ska bara lyssna på sjörapporten den börjar nu.

Gubben slår på radion, lutar sig fram och suger koncentrat på pipan.

Radion: Dow Jones, nordost minus 8-13 m/s, sakta avtagande, Nasdaq, plus 2.0, god utsikt, Frankfurt minus 3, avtagande, i natt fallande, London i

eftermiddag växlande senare ikväll plus 1.2, god prognos, Stockholm stängde på minus 3, under dagen fallande, varning för ras under natten...

Mitt under radiosändningen kommer de tre indianerna in i rummet. De har bar överkropp, krigsmålningar och fjädrar på huvudet och dansar en tyst regndans. När sjörapporten är slut stänger Gubbe av radion och Indianerna försvinner ut från rummet.

Fru Svensson: Vilka var det där?

Gumman: Åh det var bara våra inneboende. Bill, Bull och Bell, tre lärarstudenter från Växjö. Trevliga pojkar. De håller på att träna inför ett studentspex.

Hr Svensson: Men är det inte väldigt långt till närmaste universitet?

Gubben: Jo, men det är så fasligt svårt att få tag i bostad i dessa dagar.

Gumman: Ja, det är lite synd om dem. De måste gå upp klockan fyra för att hinna fram till sin skola, men när det kommer fram så måste de vända på en gång för annars hinner de inte hem innan det blir för sent, och då orkar de inte gå upp så tidigt nästa dag för att hinna fram till skolan i tid.

Fr Svensson: Varför stannar de inte bara hemma?

Gubben: Hur ska de då få någon utbildning?

Fr Svensson: Men om de ändå måste vända när de kommer fram?

Gumman: Det är resan som är mödan värd som de säger.

Gubben: Så sant som det är sagt.

Hr Svensson: Vad ska jag göra med högaffeln då?

Gubben: Du får ta hem den igen och måla den röd, sen kan du komma tillbaka och säga att du har hitta den.

Fr Svensson: Skulle det fungera?

Gumman: Åja, han är så lättlurad så.

Gubben: Ja, och sen kan du komma ihåg att det var ett par andra blå hängselbyxor som du brände upp och ge mig dem du har på dig och säga att det är mina.

Fr Svensson: Skulle de passa då?

Gumman: Om jag lägger ut dem lite så ska de nog gå.

Hr Svensson: Då säger vi så, och tack för kaffet.

Gumman: Vilket kaffe?

Fru Svensson: Ni hade inte behövt göra något kaffe för vår skull.

Gubben: Det gjorde vi inte heller.

Hr Svensson: Vad bra då är alla nöjda. På återseende då.

Gubben: Glöm inte att den ska vara röd.

Gumman: Blå.

Gubben: Röd.

Gumman: Blå.

Gubben: Röd.

Gumman: Blå

Fr Svensson: Vi gör den grön så blir alla nöjda.

Hr och fr Svensson går. De tre indianerna kommer in greppar gubben och gumman i händerna och börja en ringdans medan de sjunger Råven raskar över isen...Gubben och gumman sätter sig ner igen. Gubben slår på radion och lyssnar på sjörapporten.

Radion: Tyska lukten, illaluktande, sakta avtagande, morgon bitti 5-8 m/s, god skit, Diskbanken hushålllost 5-8 skivor, i natt syrlig präst, mest godlik, Tag dig i akt först, sedan i eftermiddag växer träden bäst kring 7-11 meter, Katten satt på nordväst 3-7, i koma värst 7-11 god vikt...*Gubben ska just knäppa av då radiorösten säger:*

Radion: Stopp! Vänta! Stäng inte av, för nu kommer språktimmen med Arne Borg.

God morgon på er alla och hjärtligt välkomna till språktimmen.

Gubben: God morgon. Det är ju kväll. Är det en repris eller?

Radion: Idag ska vi prata om låneord. Vi har fått ett brev från fru Ingegerd Karlsson i Värnamo där hon skriver att hennes man lånade ett ord av henne för 37 år sedan och att hon ännu inte fått tillbaka det. Hon undrar hur hon ska göra, om det finns ett ersättningsord hon kan använda eller om hur hon ska kunna få tillbaka sitt ord. Kära Ingegerd för det första är låneord inga ord man lånar ut till sin man, utan ord som är lånade mellan olika stater och språkområden. Hur skulle det se ut om var och en lånade ut ord hitan och ditan, nej, lämna utlåning av ord åt politiker och språkprofessorer, det kan det här bäst. När det gäller ersättningsord så kan jag rekommendera "Tja" som varken byter ja eller nej, och som användas i många olika sammanhang. Tja, jag tror det får räcka för idag. Nästa program sände vi i förgår, glöm inte att lyssna då.

Gumman: I förgår, då har vi redan missat det, en så otur.

Gubben: Tja, säg inte det.

Gumman: Nej nu är det hög tid att gå och lägga sig.

Gubben: Ja, det gör vi.

Gumman: Nu går vi och lägger oss.

De sitter tysta och stirrar rakt fram.

Gubben: Varför går vi inte och lägger oss?

Gumman: Varför gör vi inte det?

Gubben: För att vi inte vill?

Gumman: För att det inte spelar någon roll?

Gubben: För att det är ganska meningslöst? Vi kommer ju ändå bara att sitta här i morgon också och samma scen kommer att spelas upp igen.

Gumman: Så varför gå och lägga sig, när vi ändå bara kommer tillbaka hit igen?

Gubben: Precis, varför inte bara sitta kvar här i mörkret och låtsas som ingenting.

Gumman: Det blir inte så bekvämt. Vi får nog ont i rumpan.

Gubben: Men det är praktiskt och logiskt. Om man bara går runt i en cirkel varför ska man överhuvudtaget gå?

Gumman: Nej, då är det bättre att sitta stilla och spara på krafterna. Men man kanske möter någon när man traskar runt i cirkeln. Ja, man kanske kolliderar men någon annan, att två cirklar plötsligt skär in i varandra. Det var ju så vi träffades.

Gubben: Så sant så sant, allt kan ju förstås hända. Säker kan man inte vara.

Gumman: Nej, nu går vi och lägger oss.

Gubben: Det gör vi.

Gumman: Vad väntar vi på?

Gubben: Jag är inte trött, jag ska lyssna på sjörapporten först. *Gubben slår på radion.*

Radion: Tyska bukten, nordost 8-13 m/s, sakta avtagande, morgon bitti 5-8, god sikt, Tyska bukten, nordost 8-13 m/s, sakta avtagande, morgon bitti 5-8, Tyska bukten, nordost 8-13 m/s, sakta avtagande, Tyska bukten, nordost 8-13 m/s, Tyska bukten, Tyska, tysk, ty,

ss

ssssssssssssssssssssssss....

De tre indianerna kommer in och gör en tyst regndans medan radiorösten säger: "ssssssssssssssssssssssssssssssss".

Advokaten kliver in på scenen.

Advokaten: sssssssssssssssssssssssssssssss STOP! Det här går inte för sig. Som representant för publikorganisationen STOP (Stop för Teoretiska och Omöjliga Pjäser) kräver vi att denna pjäs omedelbart stoppas. Denna kvasiintellektuella smörja uppfyller inte de tre kraven på en certifierad STOP-pjäsa, dvs enkelhet, tydlighet och underhållande. En pjäs ska vara enkel att förstå, den ska vara tydlig med sitt budskap och framför allt underhållande, som en komedi, men ingen sån där fransk eller tysk skräp, utan som en svensk, ja, som en buskis med Åsa-Nisse eller Krister och Stefan. Det är stor underhållning det. Den här pjäsen, "Språktimmen", uppfyller inga av dessa krav. Den är omöjlig att förstå, den är ologisk, och inte det minsta underhållande. Vi kräver därför att pjäsen stoppas och att den först visas när dessa brister har åtgärdats....

Regissören kliver in på scenen.

Regissören: Stop! Jag är ledsen med det här fungerar bara inte. Jag har försökt göra mitt bästa men det här är ett helt omöjligt manus. Ta bara slutet, det känns väldigt påklistrat och ansträngt. Det hade kanske varit bättre om vi hade slutat innan advokaten från STOP kom in? Men jag tror inte ens det skulle hjälpa, hela pjäsen haltar, det finns liksom ingen kärna eller konsistens i den. Den rinner bara rakt igenom händerna. Om jag hade fått bestämma skulle vi aldrig ha satt upp den, det är ett omöjligt projekt från början till slut...

Författaren kliver in på scenen.

Författaren: Stop! Som författare till den här pjäsen måste jag protestera. Jag håller inte med om att pjäsen inte är underhållande, jag skrattade en hel del när jag skrev den, och för det andra är budskapet väldigt tydligt och enkelt, det handlar kort och gott om sss...

Radion på hög volym:

ss...

Indianerna fortsätter sin regndans som snart övergår i en ringdans med alla medverkande skådespelare. Radiobruset tonas ned. Skådespelarna sjunger julsånger medan snön faller ner över scenen och Betlehemsstjärnan tänds i fjärran. Man kastar ut pepparkakor och julgodis till publiken och önskar alla en God Jul.